05/02/2020

СВЕТОСАВСКА АКАДЕМИЈА У ВУКОВАРУ

У недељу, 26. јануара 2020. године, у Хрватском дому у Вуковару одржана је централна Светосавска академија Епархије осечкопољске и барањске.

Свечаној академији присуствовали су гђа Људмила Остојић, конзул Републике Србије у Вуковару, гђа Драгана Јецков, саборска заступница и потпредседница СДСС, г. Ђорђе Ћурчић, заменик жупана вуковарско-сремске жупаније, г. Срђан Јеремић, председник ЗВО, г. Дејан Дракулић, председник ВСНМ Вуковара, г. Срђан Колар, председник ГО СДСС у Вуковару, г. Југослав Весић, начелник општине Ердут, као и остали представници политичке, културне и просветне заједнице града Вуковара.

Академија је започела у светосавском тону и духу, тропаром светом Сави и светосавским словом Његовог Преосвештенства Епископа осечкопољског и барањског г. Херувима:

-Сваке године када прослављамо име првог Архиепископа српског Светог Саву, сећамо се и наново обнављамо своју постојаност и нашу светосавску

опредељеност. Његова личност је увек у бићу нашег народа одређивала смер и правац у којем као народ требамо да се крећемо. Тај пут нам је свима јасан и есецијалан, то је пут Царства Небеског. На том путу смо осетили, али и данас осећамо, бригу и човекољубивост православславља, јер је светачки лик светог Саве први и прави пример нашег народа у остваривању врлинског живота у Христу.

У његовој личности излила се љубав према ближњима и према браћи, љубав која прима и прихвата свакога без обзира на различитост у нарави и у испуњавању свих оних заповести које нас уче да волимо. Јер истинском светосавском љубављу ми се надахњујемо Христоваскрсном жртвом из које проистиче та постојана љубав. То је заповедна и несебична љубав светог Саве из које треба да се учимо као појединци, али и као народ. Та љубав је родила наду и утеху свима нама, наду у то да све муке нису вечне, да су оне само искушења у датом моменту и да се све дешава искључиво по промислу и допуштењу Божијем. Светосавска нада нас је кроз векове очувала и дала идентитет нашем бићу који сведочи о томе да је Царство Небеско једини смер опредељености српског народа. Добар пример за то је велики венац оплетен са житијима светих која су записана у књизи наше историје, показујући пут подвига и обожења. То су нам драгоцени примери за наду и опредељеност нашег народа за Христа и вечну истину светосавског етоса.

Круна светосавског врлинског подвига је вера. Вера нас је као народ одржала у свим невољама и недаћама која су обремењивала наш народ кроз све

векове. Није било лако нашим прецима, није лако ни нама, али нам вера даје наду да нисмо сами да је Христос са нама. Ова земља није безлетна и пуста, она је благословена капљама зноја наших предака који су са ње хранили своје породице и на њој очували светосавље чистим и вечним за будућа покољења. Та вера светосавског предања нас је носила и испуњавала срца љубављу и Христом, Крајеугаоним каменом оне исте вере коју нам сведочи и свети пророк Исаија речима: Ево полажем у Сиону камен крајеугаони, изабрани и драгоцени, и ко у њега верује неће се постидети (Ис. 28, 16). О томе и свети Сава овако вели у својој беседи О правој вери: Јер духовна наука није игра, нити речи безумља мисли људских, него је то проповедана света вера Божја на којој су основани свети чинови у Христу Исусу Господу нашем, о Коме Пророци Светим Духом Божјим прорекоше, и Апостоли научише, и Мученици исповедише, и сви Свети сачуваше, и Преподобни оци беспрекорно одржаше као на недељивом крајеугаоном Камену црквеном Христу Који је Премудрост и Сила Очева и то сачуваше светодуховски и силно и крепко и чврсто и поуздано у вери – Који Христос и до сада многе уверава и утврђује и свима потврђује Своју веру божанску.

Светосавље је есхатолошки дубоко и надилази границе ума, а не профано и комерцијално, како многи данас доживљавају лик и дело светог Саве. Из те живе личности излио се у нашем народу један цео филозофски систем живота, културолошке вредности и јединствене изражајности. Вредност тог система утемељила се искључиво на хришћанским вредностима, и никако другачије. То није идеологија, јер је идеологија пролазна, а светосавље истрајава кроз векове и остаје за вечност. Оно није никакав овосветски систем, већ је то чист православни пут за очување културе и језика, које није радикално и искључив у односу на неку другу датост, већ прима и прихвата радујући се различитости. Зато и јесте светосавље уграђено у светско културно наслеђе човечанства.

Вера, нада и љубав – то је лепота Светосавља, а свети Апостол Павле посебно нам истиче: „Од њих највећа је љубав“! Према томе нека нам љубав увек буде императив живота, да њом опраштамо једни другима сагрешења и да се на тај начин саображавамо са Христом који је Пут, Истина и Живот. На овај начин испуњавамо завет светога Саве, да се пред кивотом светог Симеона и ми сви измиримо и изграђујемо љубав, као некад Стефан и Вукан и да носећи крст један другога испуњавамо закон Христов, који је суштински уграђен у педагогију светосавља јер је то пут ка преображавању у Христу Господу нашем. Нека би Господ дао да љубав Христова кроз светосавље процвета као кедар на Ливану и да опојни мирис те благодати облагодати сваког од нас заједно. Нека Нам је свима Богом благословена и срећна слава, желећи Вам добродошлицу свима Вама, захваљујем учесницима на труду, а Вама на присуству ове наше свечане Светосавске академије. Хвала свима.

Светосавску беседу говорио је г. Љубомир Абаџић, вероучитељ из Вуковара:

-Ваше Преосвештенство, Ваша Екселенцијо, часни оци, браћо и сестре; Оци Цркве јесу лире Духа Светога. Рођени у Цркви Свети Оци су искомпоновали најскладнију мелодију богословља, које се усађује у црквеном простору живе хришћанске заједнице, где рађа стоструки род. Сваки хришћанин је дакле призван да постане богослов. Сам разбојник на крсту препознаје Господа и Владику свега и богословствује: „Сети ме се Господе, када дођеш у Царству своме“.

Стефану Немањи је 1175. године рођен трећи и најмлађи син. Његово световно име било је Растко. Сходно законима Растку је било дато на управу Захумље када је напунио петнаест година, али је он од малих ногу тежио духовном позиву. Један од пресудних момената у Растковом животу, али и у српској историји, био је његов одлазак на Свету Гору, на који се одлучио са седамнаест година и то уз помоћ монаха који се појавио на двору његовог оца, тражећи помоћ, за којег Теодосије наводи да је био Рус. Растка не занимају овоземаљски догађаји и ствари: „увек сањам о светим местима; увек мислим како је то лепо, како је то узвишено служити Господу Богу. Ја не волим лов; мене не весели оружје, али света молитва, којом се обраћам Богу и којом га искрено и топло молим за мој народ, ја мислим да толико исто и више може да учини колико и оружје.“ Очаравајућу причу монаха о Светој Гори којом шимшир и јавор расту Растка је понела у следовање Христу без обазирања.

По доласку на Свету Гору Растко се замонашио. Најпре је целивао свету земљу, а потом је изрицао захвалност Богу што га је водио правим путем. Знајући да се манастирска капија затвара одмах по сунчевом заласку и да се ноћу не отвара, одлучио је да се одмори. Наново уснулом Растку, у сну ће се указати Арханђео, који ће му својим саветима уливати снагу и храброст: Растко Немањићу! Не бој се, ходи смело путем који си изабрао. Твој народ је храбар, он ће себи сам извојевати славу, али њему треба и другим путем поћи својој будућности. Тим путем повешћеш га ти: на теби је благослов неба. Не малакши, не клони; ти си закуцао на вратима Господњим и отворила су ти се. Уђи, не малакши, не клони. И до Христифора ће допрети чудесни глас: Отвори, отвори му: Прихватите то дете, њега Господ шаље, због чега Растко и би пуштен у манастирске одаје. Већ овде је Растко напунио своју лампу као мудра девојка којом се разгорела његова љубав према Господу и роду српском. Већ овде је Растко разумео подударност теологије и живота, непостојању размака између „теорије и праксе“. То је почетак живота у Господу Исусу Христу и Цркви Његовој који Светог Саву чини најзначајнијом

личношћу у историји српског народа. Духовно лице пуно благодати Божије из лозе Немањића и један од светитеља ове благородне династије. Захваљујући његовом деловању Српска православна црква је добила аутокефалност, а Сава постао њен први архиепископ.

Попут првих библијских патријараха, који су непосредно општили са Богом, и најмлађи син Стефана Немање Свевишњом је руком одабран да ствара један народ, и да га из неомеђеног простора и времена уведе у историју. Колика су све искушења, опасности и препреке стајале на његовом путу, можемо тек да нагађамо. Одсуство визије будућности и паганство које не одступа пред хришћанским духом.

Знао је Сава да припада народу који се сплетом цивилизацијских околности нашао у међупростору, судбином сапет између трајања и нестанка, те да зато мора да га уведе међу самосвесне. Подизање манастира, писање типика, добијање црквене самосталности, дипломатске мисије, ходочашћа, доношење закона, мирење браће, јачање културне и националне свести – све су то биле стазе истог пута ка нашем успостављању као народа Божијег. Тај пут није постојао пре њега, а он га је проналазио, исцртавао, крчио, и учвршћивао. Колико је он исправан говори нам то да су се сви други до данас углавном показали као странпутице. Свестан је био да духовни напор не вреди много ако не прожима све животне области, укључујући и оне најпрактичније, сам однос како међусобни тако и са сваким народом. Желео је да однос као егзицтенцијална светиња буде сам живот нас Срба по узору на Бога који јесте предвечни однос Оца и Сина и Светога Духа. Зато је Свети Сава одувек био, баш као и сада, више потребан нама, него ми њему. Српски народ данас је на не толико новим искушењима – притиснут споља, а збуњен изнутра. Традиција и култура му је од памтивека била ослонац, али његову чврстину данас многи не осећају. Од Светога Саве знамо да припадамо васељенској породици, но све смо мање сигурни да знамо где се налазимо и где нам је место. Однос васељенског и светског, које је Сава са лакоћом разрешио пре осам векова, поново нам се чини као загонетка, која нас међусобно дели.

Зато и јесте изазов наше генерације, као и свих оних пре нас, да проникнемо у свевременост Савиних поука, како би остали на његовом путу – путу који ће народ учинити постојаним и спремним за изазове модерног времена. Ми имамо своју културу и традицију, које нема потребе да измишљамо. Свети Сава нас подсећа да не морамо да мењамо свест и да се стидимо онога што јесмо, али и да морамо настојати да своја уверења и ставове учинимо разумљивим целом свету. Да будемо чврсто ослоњени на своје наслеђе, али са погледом који сеже далеко у будућност. Не смемо никада сметнути са ума још једну важну лекцију нашег праоца: свет не доноси само изазове и опасности, већ и нуди многе могућности и прилике у мери речи Светог Саве упућене игуману манастира Студенице Спиридону, у писму насталом у Јерусалиму, 1234. године: „Чувај се, чедо моје слатко, да не изиђеш из неког мога завета. Да, ако човек и цео свет добије, а душу своју изгуби, која је корист?“

Управо подвигом Светог Саве ми смо православни у Исусу Христу којим се причешћујемо и којим живимо јер из уста Светог Саве ево наших завета: „Ми који смо хришћани обећали смо: молити се своме Богу свагда, држати заповести његове и творити вољу његову. Јер је ‘вера без дела мртва’. Јер духовна наука није игра, нити речи безумља људских, него је то света вера Божија на којој су основани свети чинови у Христу Господу нашем“, „као на невидљивом крајеугаоном Камену црквеном“; „ако ово сачувате, бићете блажени од Бога у векове ви који сте примили веру Божију и сачували је у

чистоти“.

Управо из тих разлога Свети Сава је утемељио Законоправило, примио Синодик православља и огласио Беседу о правој вери. Светосавље се тако показује и јесте љубав, слобода и мудрост. Слобода је слобода да се други прихвати за другог без страха од његове другачијости. То прихватање јесте љубав. Али, светосавље јесте и мудрост да се у том општењу остане конкретан и непоновљив. Та мудрост је слобода да се у општењу са другима сачува властити идентитет јер љубав није стапање у истост већ општење у којем живи посебност и конкретност. Будимо слободни да кажемо шта мислимо, слободни да останемо они ко смо, оно што смо и они чији смо – Срби, људи и чеда Савина. Само тако можемо бити примећени, поштовани и упамћени од других људи и других народа. Само тако можемо бити постојећи. Трудимо се да до смисла стигнемо као постојећи – као личности са идентитетом. Зато чувајмо оно што једино даје идентитет – заједништво са другим људима, од породице до народа којем припадамо. То умеће као покрет ка смислу и досезање до смисла са својим идентитетом и јесте светосавље као парадигма. Својим примером Свети Сава нам показује да су висине и величине доступне и да ћемо их као чеда Савина сигурно достићи. Кондак Акатиста Светом Сави каже: „Изабрани од Цара сила, Господа Исуса Христа, и, благодаћу призвани од краљевскога рода у монаштво и архијерејство, први светитељу Српске Цркве, богоносни оче Саво, допусти нам да Те хвалимо са љубављу од Бога дарованог нам пастира и учитеља...“ Зато негујмо успомену на сва његова дела као нашег духовника, учитеља и просветитеља.

У музичко-драмском програму учествовао је Хор и трио Аллилуиа из Београда и драмски уметник Михајло Несторовић из Новог Сада. који је казивао је текстове Светог Владике Николаја Велимировића, Химну љубави Светог Апостола Павла и дела српске родољубиве поезије.

pravoslavie.ru/srpska